

ISSN: 2651-4451 • e-ISSN: 2651-446X

Turkish Journal of Physiotherapy and Rehabilitation

2022 33(1)16-22

Emine ASLAN TELCİ, PT, PhD¹
Serbay ŞEKERÖZ, PT, MSc¹
Burak KARAGÖZ, PT, MSc¹
Uğur CAVLAK, PT, PhD²
Melda SOYSAL TOMRUK, PT, PhD³
Ferdî BAŞKURT, PT, PhD⁴
Zeliha Candan ALGÜN, PT, PhD⁵
Zekiye İpek KATIRCI KIRMACI, PT, PhD⁶
Hayri Baran YOSMAOĞLU, PT, PhD⁷
Arzu RAZAK ÖZDİNÇLER, PT, PhD²
İpek YELBAN, PT, PhD⁸
Feryal SUBAŞI, PT, PhD⁹
Murat Ali ÇINAR, PT, PhD¹⁰
Çiğdem AYHAN KURU, PT, PhD¹¹

- 1 Pamukkale Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Denizli, Türkiye
- 2 Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İstanbul, Türkiye
- 3 Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Burdur, Türkiye
- 4 Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Isparta, Türkiye
- 5 Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İstanbul, Türkiye
- 6 Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Kahramanmaraş, Türkiye
- 7 Bşkent Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Ankara, Türkiye
- 8 İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İstanbul, Türkiye
- 9 Yeditepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İstanbul, Türkiye
- 10 Hasan Kalyancıoğlu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Gaziantep, Türkiye
- 11 Hacettepe Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Fakültesi, Ankara, Türkiye

Correspondence (İletişim):

Serbay ŞEKERÖZ, PT, MSc
Pamukkale Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, A Blok, 20070,
Pamukkale, Denizli, Türkiye
Telefon: 0258 2964298 Fax: 0258 2964494
E-posta: serbaysekeroz@gmail.com
ORCID: 0000-0001-8921-8492

Emine ASLAN TELCİ
E-posta: eatelci@pau.edu.tr ORCID: 0000-0003-2749-295X
Burak KARAGÖZ
E-posta: fztburakaragoz@gmail.com ORCID: 0000-0001-6362-8143
Uğur CAVLAK
E-posta: ucavlak@yahoo.com ORCID: 0000-0002-5290-9107
Melda SOYSAL TOMRUK
E-posta: maldasoyaltomruk@gmail.com ORCID: 0000-0003-2773-5536
Ferdî BAŞKURT
E-posta: ferdbaskurt@sdu.edu.tr ORCID: 0000-0002-8997-4172
Zeliha Candan ALGÜN
E-posta: calgun@medipol.edu.tr ORCID: 0000-0002-2476-6567
Zekiye İpek KATIRCI KIRMACI
E-posta: ipekkatirci@hotmail.com ORCID: 0000-0001-7225-5123
Hayri Baran YOSMAOĞLU
E-posta: hayribaran@bskent.edu.tr ORCID: 0000-0001-7356-8500
Arzu RAZAK ÖZDİNÇLER
E-posta: aozdincler@biruni.edu.tr ORCID: 0000-0003-1783-3992
İpek YELBAN
E-posta: ipekyeldan@iuc.edu.tr ORCID: 0000-0002-6344-4157
Feryal SUBAŞI
E-posta: feryal.subasi@yeditepe.edu.tr ORCID: 0000-0003-0723-0186
Murat Ali ÇINAR
E-posta: mali.cinar@hku.edu.tr ORCID: 0000-0003-2122-3759
Çiğdem AYHAN
E-posta: cayhan@hacettepe.edu.tr ORCID: 0000-0002-4555-4563

Received: 31.03.2021 (Geliş Tarihi)
Accepted: 11.11.2021 (Kabul Tarihi)

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON EĞİTİMİ ALAN SON SINIF ÖĞRENCİLERİNİN İŞSİZLİK KAYGILARININ İNCELENMESİ

ARAŞTIRMA MAKALESİ

ÖZ

Amaç: Ülkemizde eğitim veren fizyoterapi ve rehabilitasyon lisans programlarının sayı ve kontenjanlarının artmasıyla, bu bölümde eğitim gören öğrenciler için iş bulma sorunları ortaya çıkmaya başlamıştır. Çalışmamız Türkiye'de devlet ve vakıf üniversitelerinde eğitim gören fizyoterapi ve rehabilitasyon lisans programı son sınıf öğrencilerinin işsizlik kaygılarını üniversite statüsü ve cinsiyete göre incelemek amacıyla planlandı.

Yöntem: Araştırmamıza Türkiye'de eğitim veren farklı bölgelerden 10 üniversitenin fizyoterapi ve rehabilitasyon lisans programında eğitim gören 845 son sınıf öğrencisi (582 kadın, 263 erkek; ortalama yaş: 22,78±1,52 yıl) dahil edilmiştir. Lisans öğrencilerinin sosyo-demografik bilgileri alındıktan sonra İşsizlik Kaygısı Anketi uygulanmıştır.

Sonuçlar: Çalışmaya katılan fizyoterapi öğrencilerinin işsizlik kaygısı puanları 70 üzerinden 39,90±8,53 şeklinde elde edilmiştir. Devlet üniversitesinde eğitim alan öğrencilerin işsizlik kaygıları (p=0,014), karamsarlık (p=0,001), başarıma arzusu (p= 0,0001) ve çözüm arayışlarının (p=0,0001) vakıf üniversitesindeki öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Tüm üniversiteler göz önüne alındığında, erkek öğrencilerin başarıma arzularını kadın öğrencilere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (p=0,014). Akademik başarının işsizlik kaygısı ile pozitif yönde (r=0,072), başarıma arzusu (r= -0,99) ve iyimserlik (r= -0,07) ile negatif yönde ilişkisi bulunmuştur.

Tartışma: Çalışmadan elde ettiğimiz sonuçlar devlet üniversitesinde eğitim gören, erkek cinsiyet ve yüksek akademik başarının işsizlik kaygısını artırdığını göstermiştir. Düşük aile gelir düzeyi, toplumlarda erkeğin aileyi geçindirmekle yükümlü birey olarak tanımlanması ve yüksek başarı düzeyi ile toplumda maddi ve manevi olarak daha kabul edilebilir bir birey olma düşüncesi gibi nedenlerin işsizlik kaygı düzeyini artırmış olabileceğini düşünmekteyiz. Fizyoterapistlere yönelik istihdam olanaklarının artırılmasına yönelik girişimlerin, bu popülasyondaki işsizlik kaygısını azaltacağı düşüncesindedir.

Anahtar kelimeler: Fizyoterapi, İşsizlik Kaygısı, Öğrenci

EXAMINATION OF UNEMPLOYMENT ANXIETY OF SENIOR UNDERGRADUATE STUDENTS IN PHYSIOTHERAPY AND REHABILITATION SCHOOLS

ORIGINAL ARTICLE

ABSTRACT

Purpose: With the increase in the number and quotas of physiotherapy and rehabilitation undergraduate programs in our country, employment problems have started to arise for students studying in this program. Our study was planned to examine the unemployment anxiety of physiotherapy and rehabilitation undergraduate students studying at state and foundation universities in Turkey according to university status and gender.

Methods: Our research included 845 senior students (582 female, 263 male; age: 22.78±1.52) studying in the physiotherapy and rehabilitation undergraduate program of 10 universities from different regions in Turkey. After obtaining social-demographic information of undergraduate students, The Unemployment Anxiety Questionnaire was applied.

Results: Unemployment anxiety scores of physiotherapy students participating in the study were obtained as 39.90±8.53 out of 70. It was observed that the unemployment anxiety (p=0.014), pessimism (p=0.001), desire to succeed (p=0.0001) and seeking solutions (p=0.0001) of the students studying at the state university were higher than the students at the foundation university. It was found that male students' desire to succeed was higher than female students (p=0.014). Academic achievement was found to have a positive correlation with unemployment anxiety (r=0.072), but a negative correlation with desire to succeed (r= -0.99) and optimism (r= -0.07).

Conclusion: Our results obtained from the study showed that studying at a state university, male gender, and high academic achievement increase unemployment anxiety. We think that reasons such as low family income level, identification of a man as an individual responsible for supporting the family, and the idea of becoming a more acceptable person financially and spiritually with a high level of success in society may have increased the level of unemployment anxiety. We believe that initiatives aimed at increasing employment opportunities for physical therapists will reduce unemployment anxiety in this population.

Key words: Physiotherapy, Unemployment Anxiety, Student

GİRİŞ

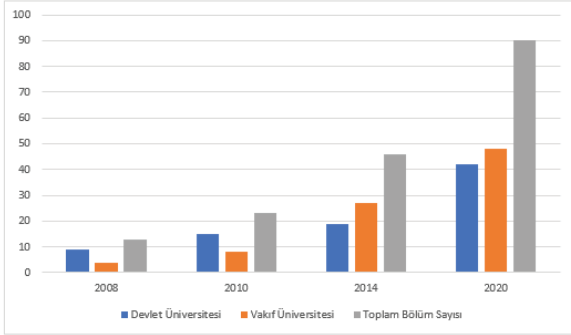
Özellikle genç popülasyonda işsizliğin artması günümüzde birçok ülkenin yaşadığı önemli sorundur. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verileri genç popülasyonda görülen işsizliğin, tipik olarak toplam işsizlik yüzdesinden iki-üç kat daha fazla olduğunu göstermektedir (1, 2). Lisans eğitimi alan fizyoterapistler de ülkemizde var olan bu sorundan etkilenmektedirler.

Fizyoterapistlik mesleğinin tarihçesi genel düşünce aksine çok eski tarihlere (M.Ö. 460) yıllarına dayanmaktadır. Hipokrat ve Gallen gibi çok değerli bilim insanlarının uygulamaları ile başlayan teknikler zamanla gelişerek önemli bir bilim dalı haline gelmiştir. Özellikle, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra savaşta yaralanarak engelli duruma gelen insan sayısının çok fazla olması ve engelli kişilerin rehabilitasyona ihtiyaç duyması sebebiyle fizyoterapistlik mesleği ciddi bir gelişim göstermiştir. Ülkemizde ilk olarak 1961 yılında Hacettepe Üniversitesi bünyesinde kurulan Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu 25 yıl boyunca fizyoterapist yetiştiren tek okul olmuştur. 1986 yılından sonra yavaş yavaş artış gösteren okul sayısı son yıllarda çok ciddi bir artış göstermiştir (3, 4). Üniversitelerdeki artan bölüm sayısına paralel olarak her bir üniversitenin kontenjanları da artmıştır.

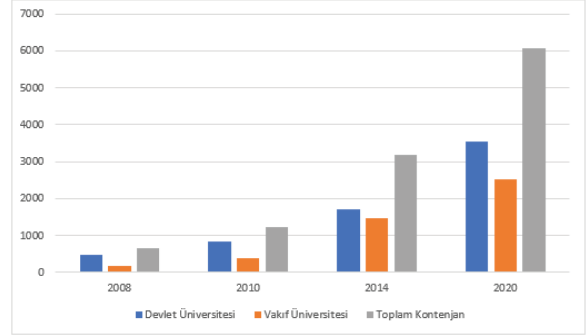
Literatürde lisans eğitimi alan fizyoterapi öğrencileri ile yapılan bir çalışma lisans eğitiminin ilk yıllarında akademik kaygıların ön planda olduğunu, son sınıfta ise Kamu Personeli Seçme ve Yerleştirme Sınavı (KPSS) ile atanamama ve işsiz kalma gibi durumların öğrencilerde daha fazla kaygı yarattığını göstermiştir (5). 2012-2016 yıllarında mezun olan fizyoterapistlerle gerçekleştirilen çalışmada, daha sonraki yıllarda mezun olan fizyoterapistlerin iş bulma sürelerinin uzadığı ve işsiz olan fizyoterapistlerin büyük bölümünü sonraki dönemde mezun olan kişilerin oluşturduğu belirtilmiştir (4). Bu çalışmada da ortaya koyulduğu gibi özellikle yeni üniversite mezunları arasında iş bulma süresinin uzaması ve işsizliğin artması kaygı düzeyinin daha da yükselmesine neden olabilmektedir. Literatürde, mezun durumundaki fizyoterapistlerin iş bulma durumuyla ilgili değerli bilgiler olsa da, üniversite son sınıf öğrencilerinin işsizlik kaygısının ön planda tutularak incelendiği çalışma sayısı azdır.

Ülkemizde eğitim veren fizyoterapi ve rehabilitasyon lisans programlarının sayısı ve kontenjanlarının artmasıyla, bu bölümde eğitim gören öğrenciler için iş bulma sorunları ortaya çıkmaya başlamıştır. Son yıllarda hem fizyoterapi ve rehabilitasyon eğitimi veren üniversite sayısı hem de bu okulların kontenjanlarındaki büyük artışlar dikkat çekmektedir. ÖSYM verileri incelendiğinde 2008 yılında 13 üniversitede (9 devlet üniversitesi; 4 vakıf üniversitesi) fizyoterapi ve rehabilitasyon lisans programı bulunmakta iken, bu okulların aynı yıl için kontenjanları 655 (470 devlet üniversitesi kontenjanı, 185 vakıf üniversitesi kontenjanı) olarak görülmektedir (6). 2010 yılına gelindiğinde ise fizyoterapi ve rehabilitasyon lisans programı bulunan üniversite sayısı 23'e (15 devlet üniversitesi; 8 vakıf üniversitesi) yükselmiş ve bu programlarda eğitim gören öğrenci kontenjanı 1225 (845 devlet üniversitesi kontenjanı, 380 vakıf üniversitesi kontenjanı) olmuştur (7). 2014 yılında artış aynı şekilde devam ederek fizyoterapi ve rehabilitasyon lisans programı sayısı 46 (19 devlet üniversitesi; 27 vakıf üniversitesi) olmuş ve bu programlardaki toplam öğrenci kontenjanı 3172'ye (1698 devlet üniversitesi kontenjanı; 1474 vakıf üniversitesi kontenjanı) yükselmiştir (8). İstihdam konusunda sorun yaşanmaya devam ederken 2020 yılında ise fizyoterapi ve rehabilitasyon lisans programı bulunan üniversite sayısı 90'a (42 devlet üniversitesi; 48 vakıf üniversitesi) yükselmiştir (9). Bu lisans programlarının kontenjanının ise 6082 şeklinde olduğu görülmektedir. Bu kontenjanın 3560'ını devlet üniversiteleri oluştururken 2522 kişilik kontenjanı ise vakıf üniversiteleri oluşturmuştur. Bu durum göz önüne alındığında son 12 yılda fizyoterapist yetiştiren lisans programlarına sahip üniversite ve kontenjan sayısında büyük bir artış olduğu görülmektedir (Şekil 1 ve Şekil 2). Yeterli iş imkanının bulunmamasına ek olarak mezun sayısının artması ise mezuniyet aşamasına gelen fizyoterapist adaylarında kaygı ve endişe oluşturmaktadır.

Çalışmamızın primer amacı, üniversite statüsü ve cinsiyete göre fizyoterapi ve rehabilitasyon lisans programı son sınıf öğrencilerinin işsizlik kaygılarını karşılaştırmaktır. Sekonder amacı ise, lisans akademik başarı durumu ile işsizlik kaygısı ve alt başlıkları arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Şekil 1. ÖSYM Tercih Kılavuzu Temelli Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Lisans Bölümü Sayısının Yıllara Göre Değişimi

Şekil 2. ÖSYM Tercih Kılavuzu Temelli Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Lisans Bölümleri Kontenjanlarının Yıllara Göre Değişimi

YÖNTEM

Araştırmamızda, üniversite statüsüne göre (devlet/vakıf üniversitesi) tabakalı randomizasyon yöntemiyle belirlenen, fizyoterapi ve rehabilitasyon lisans eğitimi veren 10 üniversite (Pamukkale Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Süleyman Demirel Üniversitesi, Başkent Üniversitesi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul Medipol Üniversitesi, Sanko Üniversitesi ve Hasan Kalyoncu Üniversitesi) örneklem olarak belirlendi. Çalışmada, randomizasyon yapılarak örneklem belirlendiği için sosyoekonomik özellikler, giriş puanı ve sıralaması gibi değişkenler dikkate alınmadı. Çalışmamıza, fizyoterapi ve rehabilitasyon lisans eğitimi veren bu üniversitelerde (5 devlet ve 5 vakıf) eğitim gören 845 son sınıf öğrencisi dahil edildi.

Çalışmaya başlamadan önce çalışmada yer alacak üniversitelerden yazılı izinler alındı. Çalışmamız Pamukkale Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu tarafından 60116787-020/81517 sayılı karar ile onaylandı. Çalışmaya katılımda gönüllülük esası göz önünde bulunduruldu ve katılımcılardan onam alındı. Çalışmamız Ocak 2018 ve Aralık 2019 tarihleri arasında gerçekleştirildi.

Çalışmada tüm katılımcılara daha önce hazırlanan sosyo-demografik bilgi formu ve üniversite öğrencilerinin işsizlik ile ilgili durumlarını belirlemek için oluşturulan İşsizlik Kaygısı Anketi uygulandı. Araştırma grubunda yer alan bir fizyoterapist tarafından katılımcılar bilgilendirildikten sonra, çalışma

formu sınıf ortamında dağıtıldı. İsim alınmayarak ve süre tutulmayarak, katılımcıların ankette yer alan soru ve ifadeleri kendilerine en uygun şekilde yanıtlamaları istendi.

Sosyo-demografik bilgi formu: Form, katılımcıların yaş, cinsiyet, boy, vücut ağırlığı, okudukları üniversite, akademik başarı düzeyi (4 üzerinden akademik not ortalaması), mezuniyet sonrası iş beklentisi (kamu, özel sektör, akademik), iş seçimindeki önceliği (maddiyat, statü, sosyal güvence), mezuniyet sonrası iş bulma tahmini (0-6 ay, 7ay-1 yıl, 1-2 yıl, 2 yıl üzeri) ile ilgili 9 sorudan oluşturulmuştur.

İşsizlik Kaygısı Anketi: Tunçsiper ve arkadaşları tarafından 2012 yılında geliştirilen anketin çalışmada kullanılabilmesi için yazarlardan izin alınmıştır (10). Anket, karamsarlık (6 soru), başarıma arzusu (4 soru), iyimserlik (2 soru) ve çözüm arayışı (2 soru) alt parametrelerini içermektedir. Anketin sorularına beşli likert tip ölçeği ile cevap verilmektedir (1:kesinlikle katılmıyorum; 5:kesinlikle katılıyorum) kullanılmaktadır. Ankette, kişilerin işsizlikle ilişkili kaygı düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Katılımcılar, mezun olduktan sonraki bir yıl içerisinde iş bulamamaları durumunu düşünerek sorulara cevap vermişlerdir. Karamsarlık bölümünde yüksek puan, karamsarlığın arttığına işaret eder (Örn; Aileme, arkadaşlarıma karşı itibarımı kaybedeceğimi düşünürüm). Diğer üç bölümde ise yüksek puan, o bölümle ilgili olumlu düşünceyi yansıtmaktadır (Başarıma arzusu bölümüne örnek olarak: Bu süreyi, moralimi hiç bozmadan iş sınavlarına hazırlanarak / iş aramaya devam ederek geçiririm). Anket sonucunda hesaplanan toplam puanın yükselmesi işsizlik kaygısının

Tablo 1. Katılımcıların Sosyo-Demografik Özellikleri

Değişkenler	Ort±SS
Yaş (yıl)	22,78±1,52
Boy (cm)	168,82±8,33
Vücut ağırlığı (kg)	63,74±12,63
VKİ (kg/m ²)	22,22±3,25
Akademik ortalama (4 üzerinden)	2,96±0,37
	n (%)
Cinsiyet	
Kadın	582 (68,9)
Erkek	263 (31,1)
Üniversite	
Devlet üniversitesi	487 (57,6)
Özel üniversite	358 (42,4)
Tahmini iş bulma süresi	
0-6 ay	399 (47,2)
7 ay-1 yıl	284 (33,6)
1-2 yıl	108 (12,8)
2 ve üzeri yıl	51 (6,0)
İş önceliği	
Maddiyat	361 (42,7)
Statü	377 (44,6)
Sosyal güvence	97 (11,5)
İş beklentisi	
Kamu	284 (33,6)
Özel sektör	365 (43,2)
Akademik	159 (18,8)

Ort: aritmetik ortalama, SS: standard sapma, VKİ: vücut kitle indeksi.

yükseldiğini işaret etmektedir.

Alt başlıklardan birisi olan “karamsarlık” faktörü insani bir duygu olarak bilinmekte ve hep olumsuz düşünmek ve geleceğe dair umutsuzluk gibi durumları belirtmektedir. İkinci alt başlık ise başarıma arzudur. Başarıma arzusu bir yıl içinde iş bulamazlarsa kişilerin bu durumda kendilerini geliştirme istekleri ile ilişkilendirilmektedir. Anketin üçüncü alt başlığı olan iyimserlik 1 yıllık işsizlik sürecinin olumlu yanlarına bakabilme durumunu göstermektedir. Örneğin bu süreçte işe başladığımda yapamayacağım aktiviteleri yaparım gibi optimist bakış açısını değerlendirmektedir. Son alt başlık olan çözüm arayışı

ise kişinin bu işsizlik sürecine yönelik çözüm geliştirilme tutumunu değerlendirmektedir.

İstatistiksel Analiz

Veriler SPSS Windows 22.0 istatistiksel analiz paket programı (Statistical Package for Social Sciences Inc.) ile analiz edildi. Sürekli değişkenler ortalama±standart sapma ve kategorik değişkenler frekans ve yüzde olarak verildi. Verilerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov Smirnov testi ile belirlendi. Gruplar arası farklılıkların karşılaştırılmasında bağımsız değişkenlerde T testi ve Mann-Whitney U testi kullanıldı. Korelasyon analizi için

Tablo 2. Devlet ve Özel Üniversitelerde Eğitim Alan Fizyoterapi Öğrencilerinin İşsizlik Kaygısına Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması

Değişkenler	Devlet Üniversitesi (n=487)	Vakıf Üniversitesi (n=358)	p
	Ort±SS	Ort±SS	
Karamsarlık	20,09±6,04	18,66±6,43	0,001*
Başarıma arzusu	13,21±2,61	12,39±3,02	0,0001*
İyimserlik	6,16±1,85	6,10±1,79	0,672*
Çözüm arayışı	7,64±1,81	6,59±2,27	0,0001**
İşsizlik kaygısı toplam puanı	40,51±8,34	39,05±8,71	0,014*

*: Bağımsız değişkenlerde T testi, **: Mann-Whitney U testi, istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar koyu olarak yazılmıştır.

Tablo 3. Cinsiyetlere Göre İşsizlik Kaygısına Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması

Değişkenler	Kadın (n=582) Ort±SS	Erkek (n=263) Ort±SS	p
Karamsarlık	19,61±6,06	19,21±6,64	0,393*
Başarma arzusu	12,69±2,65	13,24±3,14	0,014*
İyimserlik	6,17±1,81	6,05±1,87	0,392*
Çözüm arayışı	7,15±2,08	7,30±2,08	0,329**
İşsizlik kaygısı toplam puanı	39,87±8,36	39,96±8,90	0,881*

*: Bağımsız değişkenlerde T testi, **: Mann-Whitney U testi, istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar koyu olarak yazılmıştır.

Tablo 4. Fizyoterapi Öğrencilerinin Akademik Başarıları İle İşsizlik Kaygısına Yönelik Tutumları Arasındaki İlişki

Değişkenler	Karamsarlık	Başarma arzusu	İyimserlik	Çözüm arayışı	İşsizlik kaygısı toplam puanı
Akademik başarı	r = 0,078 p = 0,29	r = -0,99 p = 0,005	r = -0,07 p = 0,048	r = -0,004 p = 0,908	r = 0,072 p = 0,041

p: Pearson korelasyon analizi, r: korelasyon katsayısı, istatistiksel olarak anlamlılık ifade eden korelasyonlar koyu olarak yazılmıştır.

Pearson Korelasyon Analizi kullanıldı. İstatistiksel anlamlılık düzeyi 0,05 olarak belirlendi.

Referans çalışmada elde edilen etki büyüklüğünün kuvvetli düzeyde olduğu (d=0.75) görülmüştür (5). Daha düşük düzeyde bir etki büyüklüğü de (d=0.2) elde edilebileceği düşünülerek yapılan güç analizi sonucunda; çalışmaya en az 620 kişi (her grup için en az 310 kişi) alındığında %95 güven düzeyinde %80 güç elde edilebileceği hesaplanmıştır.

Çalışmaya 845 kişi (devlet üniversitesi=487 kişi, vakıf üniversitesi=358 kişi) dahil edilmiştir. Bu kişilerde elde edilen işsizlik kaygısı anketi sonuçları arasındaki farkın etki büyüklüğüne (d=0.171) göre çalışmamızın %95 güven düzeyinde %80 güce ulaştığı hesaplanmıştır.

SONUÇLAR

Katılımcıların tanımlayıcı verileri, işsizlik kaygısına yönelik tutumları, mezuniyet sonrası iş bulma süresi ve beklentileri ile ilgili veriler Tablo 1’de sunulmuştur.

Çalışmaya katılan fizyoterapi öğrencilerinin işsizlik kaygısı puanları 70 üzerinden 39,90±8,53 şeklinde elde edilmiştir. Ayrıca; öğrencilerin %33,6’sı mezuniyet sonrası kamuda istihdam edileceğini düşünürken, %43,2’si özel sektörde iş imkanı bulacağı fikrine sahipti.

Devlet ve vakıf üniversitelerinde eğitim alan öğrencilerin işsizlik kaygısına yönelik tutumları kar-

şılaştırıldığında; devlet üniversitesinde eğitim alan öğrencilerin karamsarlık (p=0,001), işsizlik kaygısı (p=0,014), başarma arzusu (p=0,0001) ve çözüm arayışlarının (p=0,0001) daha yüksek olduğu görüldü (Tablo 2).

Cinsiyetlere göre incelendiğinde; erkek öğrencilerin başarma arzularının kadın öğrencilere göre daha yüksek olduğu tespit edildi (p=0,014). İşsizlik kaygısına yönelik diğer tutumlarda iki cinsiyet arasında fark olmadığı belirlendi (p>0,05) (Tablo 3).

Fizyoterapi öğrencilerinde akademik başarı ile işsizlik kaygısı toplam puanı arasında pozitif yönde ilişki bulunduğu belirlendi (r=0,072; p=0,041). Ayrıca akademik başarının başarma arzusu (r=-0,99; p=0,005) ve iyimserlik (r=-0,07; p=0,048) ile negatif yönde ilişkisi tespit edildi. Akademik başarı ile karamsarlık ve çözüm arayışı alt parametreleri arasında ilişki saptanmadı (p>0,05) (Tablo 4).

TARTIŞMA

Bu çalışmanın sonuçları, Türkiye’de devlet üniversitesinde fizyoterapi eğitimi alan son sınıf lisans öğrencilerinin, işsizlik kaygısının, vakıf üniversitelerinde eğitim gören öğrencilere göre daha yüksek olduğunu göstermiştir. Çalışmada, erkek öğrencilerin başarma arzusunun kadın öğrencilere göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Çalışmadan elde edilen bir diğer sonuç, akademik başarının işsizlik kaygısı, başarma arzusu ve iyimserlik ile ilişkili olduğunun belirlenmesidir.

Sonuçlarımıza göre, vakıf üniversitelerinde eğitim gören öğrencilerin devlet üniversitelerinde eğitim gören öğrencilere göre daha az işsizlik kaygısına sahip oldukları görülmektedir. Bu durum vakıf üniversitesinde eğitim gören öğrencilerin ailelerin daha yüksek gelir düzeyine sahip olmasından ve bu öğrencilerinin mezuniyet sonrasında ailelerinde oluşturacakları yükün daha az olacağını düşünmesinden kaynaklı olabilir. Bizim bildiğimiz kadarıyla, literatürde devlet üniversiteleri ile vakıf üniversitelerini işsizlik kaygısı açısından karşılaştıran bir çalışma bulunmamaktadır. Çalışma sonuçlarımıza benzer şekilde, daha yüksek sosyo-ekonomik düzeye sahip öğrencilerin işsizlik ve gelecek kaygılarının daha düşük olduğunu gösteren çalışmalar bulunmaktadır (11,12). Bu çalışmalardan Şanlı Kula ve Saraç'ın Ahi Evran Üniversitesinde farklı fakülte ve yüksekokullarda öğrenim gören 1160 son sınıf öğrencisi ile gerçekleştirdikleri çalışmada ailenin gelir durumu arttıkça gelecek kaygılarının azaldığı görülmüştür. Benzer şekilde Çolakoğlu ve arkadaşlarının 336 son sınıf öğrencisi üzerinde gerçekleştirdikleri çalışma sonuçları, yüksek aylık gelir düzeyinin öğrencilerin kaygısını azalttığını göstermiştir.

Cinsiyete göre işsizlik kaygısını incelediğimizde, erkek öğrencilerin işsizlik kaygısına yönelik başarıma arzusunun kadın öğrencilere göre daha yüksek olduğunu belirledik. Ankette "başarma arzusu" ile ilişkili soru içerikleri incelendiğinde, erkek öğrencilerin başarıma arzusunun kadın öğrencilere göre daha yüksek olması daha anlaşılır hale gelmektedir (Bu sürede, mesleğimle ilgisi olmasa da masraflarımı karşılayacak geçici işler yaparım gibi). Özdemir tarafından yapılan araştırma sonucuna göre, Türk toplumunda erkeğin aileyi geçindirmekle yükümlü birey olarak tanımlandığı sonucuna ulaşılmıştır. Toplum tarafından oluşturulan bu algı, erkek öğrencilerde başarıma arzusunun kadın öğrencilere göre daha yüksek olmasının nedeni olabilir (13). Bununla birlikte, literatür incelendiğinde cinsiyetin iş kaygısına etkisi ile ilgili farklı sonuçlar elde edildiği görülmektedir. Kutlu ve arkadaşları ile Çolakoğlu ve arkadaşlarının üniversite öğrencilerini dahil ettiği iki farklı çalışmada cinsiyetler arasında işsizlik kaygısı düzeylerinde fark bulunmamıştır (12,14) Tayfun ve arkadaşları ile Dursun ve arkadaşları tarafından yapılan çalışmalarda kadın üniversite öğrencilerinin genel işsizlik kaygısı puanları, erkek üniversite

öğrencilerinin genel işsizlik kaygısı puanlarından yüksek bulunmuştur (15, 16). Surat ve arkadaşının yapmış olduğu çalışmada ise erkeklerin işsizlik kaygısının kadınlara göre daha yüksek olduğu bulunmuştur (17). Genel olarak, yapılan çalışmalarda bu farklılıkların nedeni olarak cinsiyet ayrımcılığı, eğitim görülen lisans programı ve kişisel özellikler gibi faktörlerin etkili olabileceği bildirilmiştir (15, 16). Aynı zamanda işsizlik kaygısını araştırmak için yapılan anketlerdeki soru içeriklerinin farklı olmasının da çalışmalar arasındaki bu tutarsızlığın nedeni olabileceğini düşünüyoruz.

Literatürde akademik ortalama ile işsizlik kaygısı arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışma sayısı sınırlıdır. Turaç ve ark. da bizim sonucumuza benzer olarak iki parametre arasında ilişki olduğunu bulmuştur (18). Çalışmamızda aynı zamanda, akademik başarı puanı ile başarıma arzusu ve iyimserlik arasında negatif yönde bir korelasyon belirledik. Bizim bildiğimiz kadarı ile literatürde, üniversite öğrencilerinde akademik başarı durumu ile başarıma arzusu ve iyimserlik arasındaki ilişkiyi inceleyen başka bir çalışma yoktur. İlgili bölümlerinin soruları incelendiği zaman, akademik olarak daha başarılı öğrencilerde bir an önce iş bulma isteğinin, başarıma arzusu ve iyimserlikle ilişkili motivasyonlarını olumsuz yönde etkilediği düşünülmüştür. Genel anlamda bakıldığında daha başarılı fizyoterapi öğrencilerinin işsizlik kaygısının daha yüksek olduğu söylenebilir.

Literatürde ülkemizde yeni mezun olan fizyoterapistlerin iş bulmalarının ve bulsalar dahi iş bulma sürelerinin uzadığını gösteren çalışmalar bulunmaktadır (4). Mezun durumdaki fizyoterapistlerin iş bulma ile ilgili yaşadığı sorunlar bu bölümde okuyan öğrenciler üzerinde kaygı meydana getirmektedir. Bu durumu incelemek amacıyla gerçekleştirilen çalışmamız, geniş kapsamda fizyoterapi lisans eğitimi alan öğrencilerin karamsarlık, başarıma arzusu, iyimserlik ve çözüm arayışı ile ilişkili işsizlik kaygısını inceleyen ilk çalışma durumundadır. Bu açıdan çalışmamızın sonuçlarının literatüre önemli bir katkı sağlayacağını düşünüyoruz.

Çalışmamız eğitim alınan üniversite statüsüne (devlet veya vakıf) ve cinsiyete göre öğrencilerin işsizlik kaygısını incelemiştir. Bu çalışmada, fizyoterapi öğrencilerinin işsizlik kaygı düzeyleri üniversite statüsüne göre incelendi. Bu nedenle ailenin

iş durumu, aylık net gelir, üniversiteye giriş puanı ve sıralaması, kardeş sayısı, kişilik özellikleri, ruhsal durum parametreleri gibi faktörlerin işsizlik kaygısı üzerine etkisi değerlendirilmedi. İşsizlik kaygısına etki edebilecek bu faktörlerin incelenmemesi çalışmamızın limitasyonlarını oluşturmaktadır. Fizyoterapi öğrencilerinde istihdamla ilgili kaygıya neden olabilecek faktörlerin çok yönlü olarak araştırılması literatüre daha fazla katkı sağlayacaktır.

Sonuçlarımız, devlet üniversitesinde eğitim gören fizyoterapi ve rehabilitasyon öğrencilerinin daha fazla işsizlik kaygısına sahip olduğunu göstermiştir. Hem devlet hem de vakıf üniversitelerinde eğitim gören tüm öğrencilerin işsizlik kaygısının azaltılması için farklı alanlarda istihdam imkanlarının oluşturulması çok önemli bir adım olacaktır. Ayrıca, fizyoterapistlere istihdam sağlanan alanlardaki çalışan sayısının artırılması için politika oluşturucularla iş birliği içinde çalışılması gerekmektedir. Bununla ilgili yakın zamandaki bir girişime, TFD'nin katkılarıyla 2021 yılında Mili Eğitim Bakanlığı bünyesinde 260 fizyoterapistin istihdamı ile ilgili karar alınması örnek gösterilebilir. (19). Farklı hastalıkların tedavisinden elde edilen etkinliğin artırılmasında ve cerrahi gibi yüksek sağlık harcamalarını azaltmada fizyoterapistlerin taşıdığı öneme yönelik gerekli tanıtımların ve girişimlerin yapılması hem toplumda hem de politika yapıcı kuruluşlarda fizyoterapiste karşı farkındalığın artırılmasına katkı sağlayacaktır. Fizyoterapistlere yeni istihdam alanı oluşturarak daha fazla fizyoterapiste iş imkanı sağlanmasının mezuniyet öncesinde oluşan kaygı düzeyinin azaltılmasında etkili olacağını düşünmekteyiz.

Destekleyen Kuruluş: Yok.

Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Etik Onay: Çalışmamız Pamukkale Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu tarafından onaylanmıştır (60116787-020/81517 sayılı karar).

Aydınlatılmış Onam: Tüm katılımcılardan çalışma öncesinde bilgilendirilmiş onam alındı.

KAYNAKLAR

1. Şahin, Ahmet Rifat. Üniversiteli Gençlerde İşsizlik Kaygısı, Rapor-taj. Erişim adresi: <https://www.milliyet.com.tr/egitim/universite-li-genclerde-issizlik-kaygisi-888633>. Erişim tarihi: 17.01.2021

2. Türkiye İstatistik Kurumu. Haber Bülteni, İşgücü İstatistikleri, Temmuz 2020, Sayı: 33791. Erişim adresi: <https://tuikweb.tuik.gov.tr/>. Erişim tarihi: 17.01.2021
3. Can F. Fizyoterapi ve rehabilitasyonun mesleki gelişim tarihçesi. İKÇÜSBFD. 2016;1(3):1-6.
4. Karagözoğlu Coşkun S, Toprak M, Duman Ç, Inal HS. Türkiye'de Fizyoterapistlerin İş Bulma Sürelerinin ve İstihdam Durumlarının Değerlendirilmesi Araştırma Makalesi. Türk Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Dergisi. 2018; 29(2), 44-52.
5. Özdiç S, Biçici Y, Çamur M, Turan F N. Fizyoterapi ve rehabilitasyon eğitimi alan lisans öğrencilerinin mesleki kaygı düzeylerinin belirlenmesi. J Higher Edu Sci. 2018; 8(3): 471-479.
6. 2008 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi (ÖSYS) Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu. <https://www.osym.gov.tr/TR,1211/2008-ogrenci-secme-ve-yerlestirme-sistemi-osys-yuksekogretim-programlari-ve-kontenjanlari-kilavuzu.html>. Erişim Tarihi: 05.05.2021.
7. 2010 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi (ÖSYS) Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu. <https://www.osym.gov.tr/TR,1116/2010-osys-yerlestirme-yuksekogretim-programlari-ve-kontenjanlari-kilavuzu.html>. Erişim Tarihi: 05.05.2021.
8. 2014 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi (ÖSYS) Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu. <https://www.osym.gov.tr/TR,860/2014-osys-yuksekogretim-programlari-ve-kontenjanlari-kilavuzu-14-temmuz-2014.html>. Erişim Tarihi: 05.05.2021.
9. 2020 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi (ÖSYS) Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu. <https://www.osym.gov.tr/TR,19431/2020-yuksekogretim-kurumlari-sinavi-yks-yuksekogretim-programlari-ve-kontenjanlari-kilavuzu.html>. Erişim Tarihi: 05.05.2021.
10. Tunçsiper B, Biçil İM, Biçen ÖF. Üniversite son sınıf öğrencilerinin İşsizlik Kaygısına ilişkin tutumları üzerine bir uygulama. Türkiye Ekonomi Kurumu (UEK-TEK) 3. Uluslararası Ekonomi Konferansı, İzmir, 2012. Erişim adresi: <http://teacongress.org/papers2012/pdf>. Erişim tarihi: 15.03.2018.
11. Şanlı Kula K, Saraç T. Üniversite Öğrencilerinin Gelecek Kaygısı, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 2016; 13(33): 227-242
12. Çolakoğlu T, Kanyılmaz PE, Gezer AG. İktisadi ve idari bilimler fakültesi öğrencilerinin işsizlik kaygısı üzerine bir araştırma. İJIASOS. 2017; 1(1): 29-39.
13. Özdemir H. Toplumsal Cinsiyet Perspektifinde Erkeklik ve Kadınlık Algısı: Bir Alan Araştırması. Asya Studies. 2019; 4(10): 90-107.
14. Kutlu Ş, Çetinbakış M, Kutlu M. Üniversite Son Sınıf Öğrencilerinde İşsizlik Kaygısı: Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. Ekev Akademi Dergisi. 2019; 23(58): 511-522
15. Tayfun AN, Korkmaz A. Üniversite Öğrencilerinde İşsizlik Kaygısı: Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 2016; 8(7): 534-558.
16. Dursun S, Aytac S. Üniversite Öğrencilerinin İşgücü Piyasasına Yönelik Beklentileri ve İş Deneyimleri ile Umutsuzluk ve Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma. Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 2012; 10(1): 373-378.
17. Surat A, Ceran D. Üniversite Öğrencilerinin İşsizlik Kaygısı. ISPEC Journal of Social Sciences & Humanities. 2020; 4(4): 145-166.
18. Turaç İS, Bayır Donar G. Sağlık Yönetimi Öğrencilerinin İşsizlik Kaygılarını ve Yaşam Doyumlarını Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi. RJPEM. 2017; 5(4): 119-127.
19. Millî Eğitim Bakanlığına Sözleşmeli Fizyoterapist ve Destek Personeli (Aşçı Ve Aşçı Yardımcısı) İstihdamına İlişkin Duyuru. Erişim tarihi: 11.10.2021 http://personel.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2021_10/08160408_DUYURU.pdf